

Csillagfedések

A Galilei-holdak fogyatkozásai 1991-92-ben

Újabb egy éves időszak zárult le, amely a Jupiter jó láthatósági viszonyait hozta magával. Mire ez az összefoglaló megjelenik, újra lehet észlelni a Jupiter-holdak fogyatkozásait a hajnali órákban.

A Jupiter magas északi deklinációja és a hideg, de tiszta téli esték a megfigyelések végzésére buzdító cikkek ellenére sem készítették rekordszámú észlelések végzésére az amatőröket. Hat megfigyelő mindössze 13 észlelést végzett, pedig az oppozíció időszaka körül szinte minden másnapra jutott egy fogyatkozás. Egyetérthetünk Cziniel Szabolccsal, hogy nagy élmény megpillantani egy, a bolygó árnyékkúpjából előbukkanó holdat.

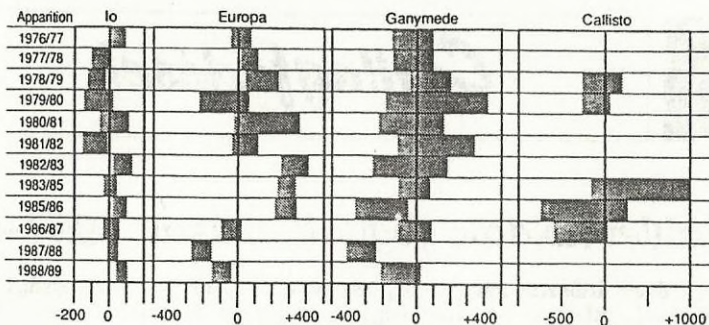
A megfigyelések zöme az oppozíció időszaka után készült, pedig ugyanolyan fontos lenne még a hajnali láthatóság idején is megfigyelni több fogyatkozást. Viszont szerencsésnek mondható, hogy a külső holdak fogyatkozásai többségben vannak. Néhány szimultán megfigyelés is történt, érdekesen összehasonlítható az időmérések szórása, amely a lassan fényesedő Callistónál közel egy percet is elérhet.

Érdekes tény, hogy a hold előbukkanásakor sokkal pontosabb mérés történhet, mint eltűnésekor. Eltűnéskor a lassan halványodó holdat sokáig lehet követni. Néhány másodpercig, mikor éppen a határon van, nehéz eldönteni, látható-e még közvetlen látással vagy nem. Előbukkanáskor viszont mihelyt először feltűnik a látómezőben, az észlelő azonnal megnyomja a stoppert.

Az észleléseket és az észlelőket a következő táblázat tartalmazza. Valamennyi megfigyelést -- mint eddig is -- eljuttattuk az ALPO-hoz.

	előrejelzett		megfigyelt idő	távcső						
	esemény	dátum		idő	típ.	cm	x	S	T	B
3R	11.14.	02:34	02:31:39,2	R	7	31	3	5	1	SZS
1D	02.21.	00:03,3	00:04:47,3	R	11	60	2	5	2	SZS
4D	02.08.	21:30,3	21:33:48,1	R	5	90				NMA, VII
4D	02.08.	21:30,3	21:34:29,6	R	7	100	4	6	0	SZS
4R	02.09.	01:37,3	01:34:27,5	R	7	100	4	8	0	SZS
4R	02.09.	01:37,3	01:40	R	5	90				NMA
1R	03.31.	21:23,7	21:22:51,0	R	7	50	4	5	2	SZS
4R	05.02.	19:19,9	19:14:13,1	N	10	74	6	4	1	KSL
4R	05.02.	19:19,9	16:16	N	15	70				CIN
4R	05.02.	19:19,9	19:16:44	R	6	140	6	3	1	PAT
2R	05.03.	18:37,5	18:35:58,6	R	6	140	8	4	0	PAT
3D	05.03.	22:20,7	22:23:00,1	R	6	140	5	3	1	PAT
1R	05.16.	21:52,0	21:51:01,2	R	7	100	4	7	0	SZS

A táblázathoz a leírást l'. a Meteor 1990/1. számában, a 14. oldalon.

A jupiterhold-jelenségek az ún. E-2 efemeris szerint számított időpontjainak és az ALPO-hoz befutott észlelések eltérése. A Callisto fogyatkozásai nem figyelhetők meg minden évben.

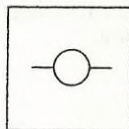
A pécsi amatőrök más jupiterhold-jelenséget is megfigyeltek. Február 25-én 20:12:12-kor a Jupiter mögül előtűnt a Callisto.

Február 29-én megfigyelték, amint az Io elérte a korong peremét, majd levált róla:

- 22:01:02 Gyenizse P. 80/840 refr., 168x
- 22:01:53 Vincze I. 80/1200 refr., 200x
- 22:02:00 Nagy M. Ákos
és Láng Miklós 50/540 refr.
- 22:04:52 teljesen leválik a korongról (Gyenizse)

Mindebből látható, milyen érdekes és értékes munkát adhat a Jupiter négy holdja, csak venni kell a fáradságot -- garantáltan nem fog csalódní az amatőr a látványban.

SZABÓ SÁNDOR

Bolygók

Jupiter (május-július)

Észlelő	Észlelés	Műszer
Csizmadia Szilárd (Zalaegerszeg)	3 I	4,8 L
Gyenizse Péter (Kömlő)	11 I,M,C	8 L
Iskum József (Budapest)	1 I,CM,F	10 L
Kormányos Krisztián (Sükösd)	3	10 T
Mizser Attila (Budapest)	1 fotó	30 L
Papp Sándor (Kecskemét)	5 I,CM,C	25 C
Presits Péter (Budapest)	1 I	6,3 L
Tárnai Mihály (Pécs)	1 fotó	17 T
Vincze Iván (Pécs)	2 I,CM,F	20 C